

Dupliek

Winst

J.A.F. Köbben

Kloos betoogt nog eens, nu bijna met pathos, dat het ons stervelingen niet gegeven is de Absolute Waarheid te kennen of weer te geven. Ik heb in mijn stuk verklaard, onder het aanroepen van Karl Mannheim, dat ik het daarmee in principe eens ben. Ja, en daarna citeerde ik toch met een zekere instemming Von Hentzig waar die zegt: 'Wissenschaft ist eine Sache der Leidenschaft für die Wahrheit'. Kloos, wiens wereld kennelijk nogal eenvoudig in elkaar steekt, is daarover verbaasd. Het is hem blijkbaar niet bekend dat een mens met hartstocht iets kan nastreven waarvan hij wéét dat het in zijn volheid onbereikbaar is. Toch doen we dat allemaal elke dag, ook buiten de wetenschap. Nietwaar, als mensen van goeden wille proberen we loyaal te zijn aan onze partner, lief voor de kinderen en goed voor de hond, ook al is het onze ervaring dat dat nooit helemaal lukt. Overigens, *dat* wij het proberen, helpt wel!

Een ander punt. Evans-Pritchard, één van de redacteuren van *African Political Systems*, heeft - zegt Kloos - wel degelijk onderzoek gedaan dat van belang was voor het koloniale regime. Daarin heeft hij gelijk, en die slag is dus hem. Hij ontleent zijn kennis aan een artikel uit 1982 van D.H. Johnson. Datzelfde, heel informatieve, artikel bevat evenwel ook veel van mijn gading. De auteur citeert Evans-Pritchard waar die het volgende schreef over de rol van de antropoloog in koloniale dienst: 'The anthropologist should strive for indirect influence to help humanize politics and administration and to make change less unpleasant to natives than it would otherwise have been'. Wij zouden het tegenwoordig zo niet meer zeggen. Maar waar het mij om gaat is dat Evans-Pritchard dus niet behoorde tot het soort 'onpartijdige' sukkels die Kloos in zijn oratie en ook nu weer, zo prominent ten tonele voert.

Ik noemde in mijn stuk de antropologie 'een onpraktisch vak'

waar de koloniale bestuurders indertijd niet zoveel aan gehad hebben. Evans-Pritchard in 1937 daarover:

The data collected by anthropologists are often irrelevant to administrative problems, or cannot be used in administration or, where it is relevant and can be used, its use would be contrary to policy'.

Wat meer zegt, uit Johnson's artikel blijkt dat veel koloniale ambtenaren met diep wantrouwen stonden tegenover antropologen in het algemeen en Evans-Pritchard in het bijzonder, en zijn werk naar vermogen saboteerden.

Toch pleitte Evans-Pritchard vlak na de Tweede Wereldoorlog voor méér antropologen in reguliere dienst van de koloniale overheid. Maar Johnson tekent daarbij aan dat hij dat niet zozeer deed ten behoeve van die overheid als wel om antropologen aan werk te helpen. Deze uitlating geeft steun aan wat ik in mijn stuk veronderstelde. Namelijk dat, waar Evans-Pritchard in zijn voorwoord zegt dat zijn boek zo nuttig is voor het koloniale bestuur, hij bezig is met een verkooppraatje.

Ach, er blijven natuurlijk meer puntjes van verschil tussen Kloos en mij, maar al met al ben ik over zijn reactie niet ontevreden. Ik schreef: 'Er is subjectiviteit, jawel, maar daaraan is een grens!' In zijn eigen woorden zegt Kloos nu nadrukkelijk hetzelfde. Dat is winst.